

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

“TÜRKİYE’DE BÖLGESEL FARKLAR VE POLİTİKALAR”

BAŞLIKLIL RAPOR TANITIM TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

3 Eylül 2008

Ceylan Intercontinental Oteli, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Sayın Müsteşarım, Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. “Türkiye’de Bölgesel Farklar ve Politikalar” başlıklı seminerimize hoş geldiniz.

TÜSİAD olarak, 2005 yılı Eylül ayında, “Türkiye’de Bölgesel Gelişme Politikaları: Sektör-Bölge Yığınlaşmaları” başlıklı raporumuzu kamuoyuna duyurmuştuk. Bugün de, bölgeler arası gelişmişlik ve gelir farklılıklarının giderilmesi konusunun önemine olan inancımızla, Türkiye’deki bölgesel farklılıklar ve bu alandaki politikaların incelendiği bir diğer raporumuzu, “Türkiye’de Bölgesel Farklar ve Politikalar” raporunu tartışmaya açmak istiyoruz. Rapor yazarımız Dr. Alpay Filiztekin’e bu çalışmadaki katkısı için teşekkür ediyorum.

Hepimizin bildiği gibi, Türkiye’de bölgeler arasında çok ciddi sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıkları mevcuttur. Bu farklılıklar, hem ulusal düzeydeki bazı politikalarımızın etkin sonuçlar vermesi ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması yolunda engel oluşturmakta, hem de Avrupa Birliği’ne üyelik yolunda, mesafe kat etmemiz gereken en önemli alanlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Avrupa Birliği’ne baktığımız zaman, bölgesel kamu harcamalarının, son on yılın ilk yarısında yıllık % 3.6’lık bir büyüme gösterdiğini ve aynı dönemde ortalama %1.7 olan GSMH artışının yaklaşık iki katı olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Bu oran, kamu yatırımı kararlarının giderek bölgesel merkezler tarafından, daha başka bir ifadeyle, bölgelerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda alındığını gösteriyor. Çoklu yönetim ilkesi Avrupa’da hızla yayılıyor. Bu ilke, karar vericilerin, yerel yönetimler de dahil olmak üzere, her basamakta birlikte çalışmalarını gerektiriyor.

Bununla birlikte, bugün, tüm dünyada ve özellikle Avrupa Birliği’nde bölgesel gelişmenin önemli ayaklarından bir tanesi olarak inovasyon, yani yenilikçilik ön plana çıkıyor. Ülkemizde de bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi için mutlaka bölgelerin yenilikçilik ihtiyaçlarına göre çeşitli politikaların benimsenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, TÜSİAD olarak, TÜRKONFED, Ulusal İnovasyon Girişimi ve TÜSİAD- Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu ile birlikte çok kapsamlı bir proje başlattık. Bölgelerin rekabet gücünün inovasyon potansiyellerinin etkin değerlendirilmesi yoluyla artırılması için Bölgesel İnovasyon Merkezlerinin oluşturulmasına çalışıyoruz.

Değerli Katılımcılar,

Makro ekonomik istikrar, sürdürülebilir bir büyüme için şarttır. Ancak, bunun için, ulusal düzeyde alınacak makro kararların bölgesel ve sektörel düzeyde belirlenecek mikro politikalarla mutlak surette desteklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bölgesel ve sektörel yapıların ortaya konularak, bölge-sektör bağlamında avantajlarımızın, potansiyellerimizin ve oluşturulması gereken politikaların belirlenmesi, yüksek ve sürdürülebilir bir büyüme için son derece önem taşımaktadır.

Sektörel çeşitlenmeyi geliştirecek, bölgelerin rekabet avantajlarına uygun sektörlerde uzmanlaşmalarına olanak sağlayacak politikalarla bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları ile gelir ve istihdam olanaklarındaki uçurum azalacağı gibi, Türkiye’nin büyüme potansiyelinin daha da artırılması mümkün olacaktır. Elbette, bu çok kısa zamanda gerçekleştirilecek bir hedef değildir,

ancak, akılcı politikaların, güçlü iradeye sahip uygulayıcılar tarafından hayata geçirilmesi bu süreci giderek kısaltacaktır.

Bugün artık, bölgesel kalkınmanın sadece geri kalmış bölgeler için bir teşvik sistemi olarak görüldüğü dönem sona ermiştir. Dünyanın gelişmiş ekonomilerinde, bölgenin mevcut yapısal sorunlarını göz ardı eden yaklaşım, yerini bölgelerin rekabet gücünün artırılmasına bırakmıştır. Son dönemde yapılan açıklamalar, politika belirleyiciler tarafından da bu hususun artık daha fazla dikkate alındığını göstermektedir.

Değerli Katılımcılar,

Bölgeler arası eşitsizliğin önemli göstergelerinden biri de gelir dağılımındaki farklılıklardır. Ancak hepimiz biliyoruz ki, zengin bölgelerden fakir bölgelere para aktarmak, bölgeler arası gelir farkları sorununa ancak kısa vadeli çözümler sunmaktadır. Uzun vadede zayıf olan bölgelerde büyümeyi sağlayabilmek ve geliri artırabilmek için, fiziki ve beşeri kaynaklara yatırım yapmak ve bölgelerin tümünün rekabet gücünü artırmak gereklidir. Bu, ulaşım, sağlık, eğitim, enerji, telekomünikasyon ve bilgi teknolojileri gibi temel altyapıların iyileştirilmesi; Ar-Ge ve inovasyon desteklerinin yükseltilmesi; bölge ekonomisinin ihtiyaçlarına göre iş gücü piyasasının, özellikle eğitim yoluyla değişen ekonomik koşullara adapte olmasının sağlanması ve başta KOBİ'ler olmak üzere yatırım destekleri de dahil olarak işletmelerin geliştirilmesi ve bölgelerin ve şehirlerin cazibelerinin yeni iş imkanları için artırılması ile sağlanabilir.

Bugün rekabet gücünü azaltan etkenler arasında, ulaştırma ve lojistik altyapısının eksikliği, enerji ve iş gücü maliyetlerinin yüksekliği, kalifiye iş gücü konusunda yaşanan eksiklikler, ithal hammadde fiyatlarının yüksekliği ve kayıtdışı ekonomi ön plana çıkmaktadır. Ancak, altyapı yatırımları yapılırken de çok dikkatli olmak ve varolan kaynakları en verimli şekilde kullanmak zorunda olduğumuzu da unutmamalıyız. Kısa vadeli ihtiyaçların giderilmesi için, uzun vadedeki etkileri ve stratejileri düşünülmeden yapılan yatırımlar da bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılması amacıyla yapılsa da uzun vadede bu eşitsizlikleri artırıcı etki yaratabilmektedir. Bu yatırımlar yapılırken, bölgede yaşayan vatandaşların yaşam kalitelerinin yükseltilmesinde önemli farklar yaratacak altyapı yatırımlarına da ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Bölgeler arası eşitsizliğin önemli kaynaklarından birisi de eğitilmiş insan kaynaklarının eşitsiz dağılımıdır. Büyüme ile arasındaki etkileşimin geçmişe kıyasla ciddi boyutta yükselmiş olması nedeniyle eğitim, geleceğe yönelik stratejilerin oluşturulmasında hayati bir önem taşır hale gelmiştir. Ülkemiz açısından, toplumun önemli bir kesiminin yeterli düzeyde ve kalitede eğitim almamış olması, hem istihdam edilmelerini zorlaştırmakta, hem de istihdam edildikleri takdirde düşük verim alınmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, eğitim, büyümenin ayrılmaz bir tamamlayıcı unsuru olarak düşünülmelidir. Burada, aynı zamanda, kadının eğitimi ve istihdama katkısının artırılmasının ne kadar önemli olduğunu da önemle vurgulamak istiyorum.

Değerli Katılımcılar,

Bölgesel politikaların belirlenmesi ve uygulanmasında, bölgesel aktörlerin bu sürece dahil edilmeleri, sorunların ve ihtiyaçların doğru tespiti için gereklidir. Bu kapsamda Kalkınma Ajanslarının rolünü çok önemli buluyoruz. Ancak, bu yapılar oluşturulurken, yapılarının gönüllü üyeliğe dayalı iş dünyası örgütlerinin temsilini içeren bir şekilde örgütlenmeleri büyük önem

taşımaktadır. Aksi takdirde, merkezi otoritenin şubeleri gibi çalışacak olan yapılar, bizleri, günümüzde ortaya konulması gereken yaklaşımdan uzaklaştıracaktır. Yeni oluşturulacağı açıklanan Kalkınma Ajanslarında bu konuya dikkat edilmesi gerektiğini dile getirmek istiyorum. Aynı zamanda, bu yapılar, sadece AB fonlarının dağıtılması için birer mekanizma olarak düşünülmemeli, çok daha geniş bir perspektiften, bölgenin gerçek ihtiyaçlarının ve kaynaklarının tespiti ile bunları bir araya getiren, çözüm üreten mekanizmalar olarak şekillendirilmelidir.

Ülkemiz, gerekli yapısal değişimleri zaman geçirmeden gerçekleştirmeli ve bölgesel gelişmişlik farklılıklarından kaynaklanan göç, terör, işsizlik ve eğitimsizlik gibi sorunlarını çözmek için gerekli adımları bir an önce atmalıdır.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.